

**AKREDİTİFLERE İLİŞKİN ULUSLARARASI
DÜZENLEMELER OLAN UCP 500 VE UCP 600'ÜN
MUKAYESELİ ANALİZİ**

Mutlu YILMAZ*

Gökşen TOPUZ**

Ahmet ÖZKEN

Ashhan KOCAEFE CEBECİ***

ÖZET

Uluslararası ödeme şekli olan Akreditif ve akreditife ilişkin kuralları oluşturan UCP (Uniform Custom and Practise), akreditifli ödeme metodu üzerine çalışan tüm ihracatçılar ve ithalatçılar tarafından detaylı olarak bilinmesi gereken kurallardır. Akreditife ilişkin kuralların sonuncusu olan UCP 600 kapsamında getirilen yenilikler, bir önceki versiyon olan UCP 500'e göre epey farklılıklar göstermiştir. Bu çalışma kapsamında dış ticaret sürecinde ödeme aracı olarak akreditif'in, UCP kuralları çerçevesinde önceki versiyon olan UCP 500 ve son versiyon olan UCP 600, karşılaştırmalı olarak analiz edilip, yeni kavram, yorum ve uygulamaların bu kapsam içerisinde kısa bir değerlendirilmesine yer verilecektir.

Anahtar Sözcükler: Milletlerarası Ticaret Odası, Dış Ticaret, Akreditif, İhracatçı, İthalatçı

JEL Kodu: F13, F34, P45

**THE COMPARATIVE ANALYSIS OF UCP 500 AND 600 REGARDING THE
INTERNATIONAL REGULATIONS OF LETTER OF CREDIT**

ABSTRACT

The effect of international rules laid by International Chamber of Commerce (ICC) is considerably strong on performing international trade freely as national trade in today's global trade environment. One of the rules established by ICC in foreign trade is letter of

---

* Öğr. Gör., Gediz Üniversitesi Meslek Yüksekokulu

** Öğr. Gör., Gediz Üniversitesi Meslek Yüksekokulu

*** Öğr. Gör., Gediz Üniversitesi Meslek Yüksekokulu

credit practice. This paper will try to compare and identify the differences between UCP 500 and UCP 600, which are the latest two versions of Letter of Credit practice. This paper will be based on practices while making the said comparison.

First of all, this paper will mention brief history of Uniform Customs and Practice for Documentary Credits within the scope of International Chamber of Commerce. After that, various definitions of Letter of Credit will be given to determine its scope. Particularly, some issues considered inaccurately will be highlighted notably. For example, non-consideration of sale contracts within the scope of letter of credit.

This paper will also address version changes of letter of credits and reasons of such changes. For example, the version change in 1974 was as a result of changes in container and combined transportation, revision in 1983 was due to new technical improvements in transportation and communication and UCP version in 1993 resulted from developments in viewing documents by printing and computer systems and in communication. Moreover, UCP 500 was updated for the first time without any revision. However, another important issue to consider herein is that the reason shown for revision works was the reserves given to Letter of Credits by banks. For example, while the one of the reasons for revision in UCP 500 was that the percent of reserves given to Letter of Credits by banks was 50%, the reason to create UCP 600 was increase in reserves given to letter of credits by banks in UCP 500 up to 70%. This paper also examines why no revision works had been made for 14 years despite the reserves reaching up to 70% in UCP 500.

The section prior to results and suggestions will be on comparative analysis of UCP 500 and UCP 600 to identify their differences. Primarily in this paper, the systematic tables of UCP 500 and UCP 600 are given comparatively. UCP 500 consists of forty nine articles within seven main titles. These main titles are as follows: a) General Provisions and Definitions, b) Form and Notification of Letter of Credits, c) Liabilities and Responsibilities, d) Documents, e) Miscellaneous, f) Transferable Letter of Credit and g) Assignment of Moneys Arising from Letter of Credit. Above listed main titles and articles were replaced under UCP 600. While UCP 500 consists of forty nine articles, UCP 600 consists of thirty three. In addition, all the main titles under UCP 500 were removed within the systematic structure of UCP 600.

The most important change within the scope of UCP 600 is in the first article. This article, which is criticized by us, makes it possible to exclude one or several of the rule(s) under UCP 600 and article(s) within these rules. In spite of the fact that this article intends to make letter of credits flexible, the negative effects of this article is more than positive ones due to lack of knowledge and bad intentions in the process. It is also considered that it harms the standard operation systematic in foreign trade letter of credit procedures.

Another change brought under UCP 600 is new notions. The definitions in the article two and comments in the article three are highly remarkable. The most important of these notions is "Honour". The notion "Honour" explains the liability of banks towards beneficiaries in three different ways. The first is "to pay at sight if the credit is available by sight payment", the second is "to incur a deferred payment undertaking and pay at maturity if the credit is available by deferred payment", and the third is "to accept a bill of exchange drawn by the beneficiary and pay at maturity if the credit is available by acceptance". In addition, the term "Presenter" is included and a broader explanation is made for the term "Negotiation" as to the previous version.

Moreover, "Revocable Letter of Credit" available under UCP 500 was removed and it was highlighted that all letter of credits to be opened would be "Irrevocable Letter of

Credit". The term "another bank" under UCP 500 was replaced as "separate bank" under UCP 600. Therefore, it was stressed that the branch offices of bank in foreign country would not be considered as branch office but would be considered as a separate bank.

Another change is in the article four, which is a recommendation. Under the title "Letter of Credits v. Contracts", it is stated not as a provision but as a recommendation that "an issuing bank should discourage any attempt by the applicant to include, as an integral part of the credit, copies of the underlying contract, proforma invoice and the like".

Another significant change brought under UCP 600 is that any change after opening of any letter of credit should be accepted by the beneficiary, namely the exporting company, and no change would occur unless this change is accepted.

Another change brought with UCP 600 is that in deferred or confirmed letter of credits, the banks assigned to accept the policy though they are not authorized to negotiate can make pre-payment by purchasing the letter of credit and policies before due date or make pre-payment to the beneficiary before due date.

One of other significant changes is regarding banking date related with examination of documents in UCP 500. The reasonable period stated as banking day in UCP 500 was cancelled and the banking date was clearly stated as five banking days under UCP 600.

Another change for application is related with address notification of the parties. It is stated that "when the addresses of the applicant (importer) and the beneficiary (exporter) appear in any stipulated document, they need not be the same as those stated in the credit or in any other stipulated document, but must be within the same country as the respective addresses mentioned in the credit", and such a different address cannot be matter of reserve.

In the results and suggestions sections, which are the final stages of our paper, the transition stage from UCP 500 to UCP 600 is assessed to emphasise positive and negative sides brought by changes to UCP 600. The first critical approach is towards the fact why the revision work had not been drawn forth and revised for four years despite the reserves available up to 70% from enforcement to abrogation date of UCP 500.

One of the significant criticisms is that it is possible to exclude one or several of the rules and the articles within these rules included in the article one and given within the letter of credit under UCP 600, if required.

The remaining articles of UCP are detailed in terms of application; especially the process becomes more comprehensible as the terms are clarified.

Keywords: International Chamber of Commerce, Foreign Trade, Letter of Credit, Exporter, Importer

JEL Codes: F13, F34, P45

1.GİRİŞ

Küreselleşmenin ticari anlamda tavan yaptığı günümüzde bir ödeme aracı olarak kullanılan Akreditifler ve akreditiflere ilişkin düzenlemelerin standart haline getirildiği bu kurallar, MTO (Milletlerarası Ticaret Odası) tarafından düzenlenmektedir. Dış ticaret sürecinde tarafların (ihracatçı/ithalatçı) haklarını ödeme yükümlülüğü kapsamında yerine

getirmesi ile akreditifler günümüz küresel ticari dünyasında önemini koruyan ve her geçen gün daha da artıran bir metot olarak karşımıza çıkmaktadır. Her bir çalışma metodunda olduğu gibi Akreditiflerden etkin sonuç almak, bu konunun iyi bilinmesine bağlıdır. Maalesef akreditif kurallarının esasını teşkil eden UCP kurallarının iyi bilinmemesi, kendini süreçte güvende hisseden çoğu firmanın, çoğu kez hüsrarla karşılaşmasına ve büyük zararlara uğramasına neden olmaktadır.

2. AKREDİTİF'İN TARİHÇESİ¹

Akreditifin aslında uluslararası bir bankacılık çalışması olması ve çoğunlukla dış ticaret özelinde uygulanması sebebiyle, öncelikle dünyadaki dış ticaret gelişimine bakmakta fayda vardır. Dış ticaret ile ilgili teorilerin ortaya çıkışı Adam Smith ile başladığı söylenebilir. Dolayısıyla, Adam Smith; 1700'li yıllarda dış ticaretin, ülkelerin gelişmesi konusunda faydalı olduğunu ve ülkelerin kendi kaynakları özelinde uzmanlaşarak dış ticaret yapması gerektiğini, diğer ürünleri diğer ülkelerden alması gerektiğini savunmuş, daha sonraları David Ricardo ve diğer teorisyenler dış ticaret teorilerini geliştirmişlerdir. Ama dış ticaretin, ülkelerin gelişiminde olumlu katkısının olduğu yönündeki düşünceler hep ortak payda olarak kalmıştır.

Her ne kadar bu teoriler geliştirilmiş olsa da, dış ticaretin etkin olarak dünya ülkeleri tarafından uygulanması çok zaman almıştır. Asıl gelişim 1900'lü yılların ikinci yarısından sonra olmuş ve dünya dış ticaret tarihinin, tüm dünya ülkeleri özelinde uygulanıp hayata geçmesi için 200 yıldan fazla beklemek zorunda kalınmıştır.

Özellikle ikinci dünya savaşından sonra ortaya çıkan kuruluşlar ile gerek Amerika Birleşik Devletleri gerek İngiltere, gerekse diğer gelişmiş ülkeler özellikle dünya ticaretinden pay almak ve bu bağlamda dış ticaretin gelişmesine katkıda bulunmak için bir takım uluslararası ticari ve mali kuruluşların kurulmasına katkıda bulunmuşlardır. Ama tüm bu kuruluşların içinde bir tanesi vardı ki hepsinden önce 1919 yılında kurulmuştu. Bu kuruluş ise Milletlerarası Ticaret Odası (MTO) idi. İşte Akreditifler ile uluslararası standart kuralların oluşumundaki ve

---

¹Bu başlık içerisinde, akreditiflerin MTO kapsamında yapılan “Yeksenak Kuralları” içerisindeki tarihten bahsedilmektedir.

geliştirilmesindeki baş aktör olan MTO ve buna bağlı olarak akreditiflerin standartlaştırılma tarihçesi böylelikle başlamış oldu.

Milletlerarası Ticaret Odası (MTO), akreditiflerle ilgili ilk çalışmasının sonucunu taslak çalışma olarak 1929 yılında kabul etmiş olmasına rağmen bu taslak çalışmayı, uygulamaya geçiren ülke bankaları, Belçika ve Fransa bankaları ile sınırlı kalmıştır.

MTO'nun ilk taslak çalışmasından sonra ciddi anlamda UCP kapsamında düzenlenen ilk “Vesikalı Krediler için Yeksenak Teamüller ve Uygulamalar” broşürü, 1933 tarihinde uygulamaya sokulmuştur.² “Yeksenak kurallar öncelikle Belçika, Almanya, Fransa, Hollanda, İtalya, Romanya ve İsviçre bankalarınca uygulamaya sokulmuştur. Amerikan bankaları bazı çekincelerle Yeksenak Kurallarını 1938 yılında kabul etmiştir”. (Reisoğlu, 2009:73). İlk defa gerçekleşen Yeksenak Kurallar bundan sonraki süreçte yeni revizelerle kendini yenilemiştir. Bu yenilemeler, hem zaman içerisinde görülen eksiklikler ve aksamaları, hem de gelişen teknoloji ve taşımacılıktaki gelişmeleri kapsayıcı şekilde gerçekleşmiştir.

MTO kapsamında, akreditiflerle ilgili düzenlenen Yeksenak Kurallara ilişkin yapılan ilk revizyon ise, ilkinden tam 18 yıl sonra 1951 yılında Lizbon'da yapılan kongre sonucunda belirlenmiştir. “1951 Revizyonundan sonra Yeksenak Kuralların 30 ülkede uygulandığı görülmektedir. Ancak Yeksenak Kuralların dünya çapında uygulanması sağlanamamış; özellikle İngiltere ve diğer Commonwealth ülkeleri, kendi uygulamaları ile önemli farklılıklar göstermemesine rağmen Yeksenak Kuralları benimsememişler, her özel olayda hareket serbestini korumak istemişlerdir.” (Reisoğlu, 2009: 73). Daha sonraki revizyon ise 1962 yılında gerçekleşmiştir. Dördüncü revizyon ise MTO tarafından 1974 yılında yayımlanmıştır. Böylelikle akreditiflerin kullanımı dünyada genel kabul görmüş ve akreditifler ile ilgili tek atıf yapılan kaynak haline gelmiştir. Daha sonraları sırasıyla 1983 yılında 400 sayılı broşür, 1993 yılında 500 sayılı broşür ve 01.07.2007 tarihinde de en son değişikliği ile 600 sayılı broşür yayımlanmıştır.

---

²MTO'nun Viyana'da yapmış olduğu 7. Kongresinde kabul edilmiştir.

Tablo.1. MTO Tarafından Düzenlenen Akreditiflere İlişkin Yeksenak Kuralların Tarihçesi

Yayın No	Yayın Tarihi	Açıklama
Broşür No: 82	1933	İlk Basım
Broşür No: 151	1951	Birinci Revizyon
Broşür No: 222	1962	İkinci Revizyon
Broşür No: 290	1974	Üçüncü Revizyon
Broşür No: 400	1983	Dördüncü Revizyon
Broşür No: 500	1993	Beşinci Revizyon
Broşür No: 600	2007	Son Revizyon

3. AKREDİTİFİN TANIMI VE KAPSAMI

Uluslararası ticaret, aslında birçok riski de kendi bünyesi içerisinde barındırmaktadır. Her ne kadar satıcı ile alıcı arasındaki ticarete tarafların birbirlerine karşı yükümlülüklerini yerine getirmeme riski olsa da bunların ötesinde ülkeler arasındaki farklı hukuk sistemleri, devletlerin bir takım ekonomik ve siyasi müdahaleleri, farklı ticari teamüller vb. karmaşık riskleri de kendi içerisinde barındırır. İşte bu süreçte akreditif, uluslararası ticaretin yukarıdaki bahsettiğimiz risklerini minimize etme anlamında önemli bir fonksiyonu da yerine getirmektedir.

Akreditif hakkında literatürde çeşitli tanımlamalar yer almaktadır. UCP 500 md.2’de Akreditifin Anlamı başlığında şöyle tanımlanmıştır. “*Bu maddelerin amaçlarına yönelik olarak “Vesikalı Kredi(ler)” ve Teminat (Standby) Kredi Mektupları (bundan böyle “Akreditif (ler)” ifadeleri, bir müşterinin (“Akreditif Amiri”) talep ve talimatı üzerine veya bizzat kendi adına işlem yapan bir bankanın (“Amir Banka”) Akreditif şartlarına uyulması kaydıyla ve Akreditifte şarta bağlanan belgelerin ibrazı karşılığında,*

i. Üçüncü bir tarafa (lehtara) veya onun emrine ödeme yapacağı veya Lehtarın çekeceği poliçeyi /poliçeleri kabul edeceği ve ödeyeceği

veya

ii. Böyle bir ödemeyi yapması veya çekilen poliçeyi / poliçeleri kabul etmesi ve ödemesi için diğer bir bankayı yetkili kıldığı

veya

iii. Diğer bir bankayı iştirâ işlemi yapmaya yetkili kıldığı,

adı ve tanımı ne olursa olsun, herhangi bir düzenleme anlamına gelir.” (ICC,2002: 14) MTO 2007 yılında yapmış olduğu revizyonunda UCP 600 md.2’de tanımlar başlığında akreditifi daha sade bir şekilde tanımlamıştır. “Credit (Akreditif), adı ve tanımlaması ne olursa olsun, amir bankanın uygun ibrazı karşılayacağına ilişkin kesin yükümlülüğünü oluşturan dönülemez nitelikte herhangi bir düzenleme anlamına gelir.”(ICC, 2007: 27). Akreditif tanımı içerisinde değişik disiplinler için gerek hukuksal, gerek ekonomik açıdan farklı tanımlamalar ve bakış açıları karşımıza çıkabilmektedir. Dolayısıyla “*Akreditif tanımlamasında büyük güçlük vardır. Akreditif Yargıtay tarafında şu şekilde tanımlanmaktadır. YHGK’nun 4.11.1964 gün ve T/E.962 K.637 sayılı kararında da belirtildiği gibi belgeleri akreditif, mal satın almış bir kimsenin banka ile yapmış olduğu anlaşma üzerine o bankanın belli belgelerin satıcı tarafından ibraz karşılığında, bu satıcıya satış parasının ödenmesini hedef tutan bir akreditiftir.*” (Reisoğlu, 2009: 19-20). Akreditif tanımları çoğu zamanda birbiri ile benzerlik göstermektedir. Bu tür tanımlama çalışmalarına baktığımızda ise “Akreditif şartlı bir ödeme garantisidir.” (Utkulu vd., 2010:50). Başka bir kaynakta ise; “Akreditifin tanımını yapmak istersek, en basit şekildeşartlı bir ödeme garantisi diyebiliriz.” (Yılmaz ve Özken, 2011:133). Biraz daha tarafların adını koyarak yapılan başka bir benzer tanımda ise; “Bankaların ihracatçıya vermiş olduğu bir ödeme garantisidir.” (Yılmaz ve Özken, 2012:117),şeklindedir. Son tanımdan yola çıkarsak, “bankalar” kavramından anladığımız, süreçte birden fazla banka olabileceğini yani ödeme garantisini birden fazla bankanın verebileceğini ifade eder. Bu bankaların ödeme garantisini ihracatçı firmaya vermesi, süreçte sadece ihracatçının korunuyor olacağı varsayımını ortaya çıkarıyor olsa da, akreditif aslında tarafların (ihracatçı- ithalatçı) her ikisini de koruyan bir sistemdir. Çünkü akreditif çalışmalarında ihracatçıya yapılacak ödemenin ihracatçı firmanın sadece akreditif metni içerisindeki yükümlülüklerini ve belirtilen belgeleri ibraz karşılığında yapılacağından ithalatçıda bu anlamda ihracatçının akreditif metnindeki belgeleri ibraz etmeyince, bankaların ihracatçıya ödeme yapmayacağını bilmektedirler. Bu açıdan değerlendirildiğinde akreditifler için her iki tarafı da koruyan bir sistemdir diyebiliriz. Ama derinlemesine ve mukayeseli düşündüğümüzde akreditiflerin ağırlıklı olarak ihracatçı firmaya daha fazla güvence sağladığını akreditifin kendi içerisindeki eksikliklerden

çıkarak söyleyebiliriz. Peki, böyle bir yargıya nasıl ulaşabiliyoruz? Bunun cevabını verebilmek için akreditifin kapsamını yani çerçevesini net bir şekilde ifade etmemiz gerekmektedir. Bunlardan ilki, akreditif dış ticaret sürecinde ihracatçı ve ithalatçı firmanın birbirleriyle yapacakları sözleşmelerin akreditif kapsamı dışında kabul edilmesidir. “Akreditifler doğaları itibariyle dayandırabilecekleri satış sözleşmelerinden veya diğer sözleşmelerden ayrı işlemlerdir ve Akreditifte her ne şekilde olursa olsun bu sözleşmelere değinilmiş olsa dahi bu sözleşmeler bankaları ilgilendirmez ve bağlamazlar. Dolayısıyla, bir bankanın Akreditife ilişkin ödeme, poliçe kabul etme ve ödeme, iştirah veya herhangi bir yükümlülüğü, Amirin Amir Banka veya Lehtarla olan ilişkilerinden kaynaklanan hak taleplerine ve savunmalarına tabi değildir.” (ICC, 2002: 15). UCP 500 3. Maddesinde belirtilmiş ve UCP 600 kapsamında madde 4 ‘de a ve b bentlerinde bu görüş desteklenmiş ve bankaların böyle bir durum karşısında tarafları ikaz etmeleri gereğinde de tavsiye niteliğinde görüşünü bildirmiştir:

a. *Doğası itibariyle bir akreditif, dayandırılabilmesi için satış sözleşmesinden veya diğer bir sözleşmeden ayrı bir işlemdir. Akreditifte her ne şekilde olursa olsun bir sözleşmeye değinilmiş olsa bile bankalar böyle bir sözleşmeyle ilgilenmezler ve onunla bağlı değildirler. Bu nedenle bir bankanın akreditif altında ibrazı karşılama, iştirah etme veya herhangi bir yükümlülüğünü yerine getirmesine ilişkin taahhüdü amirin amir bankayla veya lehtarla olan ilişkilerinden kaynaklanan hak taleplerine veya savunmalarına tabi değildir.*

Bir lehtar hiçbir durumda bankalar arasında veya amir ile amir banka arasında mevcut sözleşme ilişkilerinden yarar sağlayamaz

b. *Amir, akreditifle ilişkili sözleşmenin kopyalarını, proforma faturayı ve buna benzer belgeleri akreditifin ayrılmaz bir parçası olarak akreditife dahil etmek ve herhangi bir girişimde bulunduğu takdirde amir bankanın amiri bundan vazgeçirmeye çalışması gerekir.* (ICC, 2007:33).

Yukarıda gerek UCP 500 gerekse UCP 600’de belirtildiği gibi akreditifler, sadece satım sözleşmelerini ile değil diğer hiçbir sözleşmeyi akreditif kapsamı içerisine almamaktadır. Dolayısıyla akreditif çalışmalarının, sadece akreditif metni içerisindeki belgeleri içermesi ve

ödemelerin bu belgeler karşılığında ihracatçıya yapılması³, ihracatı yapılan ürünlerin ithalatçı firmaya sözleşmeye uygun olarak gelmemesi, akreditif kapsamı içerisinde değerlendirilmediğinden, ihracatçıya mal bedeli uygun belge ibraz edildiğinde ödeme yapılmakta ama ithalatçı firma ancak belgelerin teslim edilmesinden sonra ve mal ilgili gümrükten çekilirken mallar hakkında bilgi sahibi olabilmektedir. Sonuç olarak malların sözleşmeye uygun olamaması (ayıplı mal, eksik mal, istenilen kalitede gelmeyen mal vb.) ithalatçı firma açısından problemlili ve riskli bir durumu ortaya koymaktadır.⁴

Akreditif çoğu zaman “kredi” olarak nitelendirilmektedir. Akreditifin kapsamı içerisinde yer almayan bu görüş doğru değildir. “Akreditif bedelinin yüzde yüz alıcı tarafından yatırıldığı akreditiflerde, banka sadece bir hizmet verir ve komisyon elde eder.” (Reisoğlu, 2009: 20). Sonuç olarak “Akreditifin kendisi kural olarak ne alıcıya ne de satıcıya bir banka kredisi sağlar.” (Reisoğlu, 2009: 20).

Diğer bir unsur ise akreditifler ile standart kuralları oluşturan UCP çalışmaları, ne ulusal ne de uluslararası bir kamu kuruluşunun düzenlediği bir düzenleme niteliğinde olmamasıdır. Zaten bu durum son versiyon olan UCP 600’ün önsözünde net bir şekilde belirtilmiştir. “UCP’nin bir kamu merciinin değil, özel bir uluslararası kuruluşun eseri olduğunu önemle not etmek gerekir. Kurulduğu günden bu yana ICC, iş kollarında bizzat kendilerinin koyduğu kurallarla uygulamada bulunmalarının önemi üzerinde ısrarla durmuştur.” (ICC, 2007: 7). İşte bu çerçevede içerisinde ise UCP kapsamında düzenlenen çalışmaların hukuksal niteliği tartışma konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani ulusal hukuk içerisindeki akreditif çalışmalarının yerinin ne olduğu sorusudur. Eğer bu sorunun cevabını Türkiye özelinden vermek istersek ülkemizde akreditif çalışmaları için düzenlenmiş bir kanun yoktur. Bu konu hakkında 1964 yılında yayımlanan Yargıtay kararı da⁵ bunu net bir

³ Özellikle “Teyitli, Görüldüğünde Ödemeli Akreditiflerde” satım sözleşmesine uygun malların gelmemesinden kaynaklanan durum ithalatçı açısından yüksek risk içermektedir.

⁴ Riskin bu ölçüde olması akreditif şartları içerisinde sözleşme kapsamında olan bazı durumların ilave edilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Örneğin; malların uygunluğunu ifade eden gözetim raporları, malın üretilmiş olduğu ülkeyi gösteren menşe ispat belgeleri, mal uygunluğunu garanti eden banka teminat mektupları vb. mevcut eksikliği gidermek adına bu tür akreditif içerisinde ekleme metotları kullanılabilirlerdir.

⁵ Yargıtay’ın vermiş olduğu bu karar kapsamında, akreditiflerin havale niteliği taşıdığı da belirtilmiştir.

şekilde ifade etmektedir. “ Ne Ticaret Kanununda ne Borçlar Kanununda ne de diğer kanunlarda akreditifi düzenleyen hükümler bulunmamaktadır.” (Reisoğlu, 2009: 29). Türkiye’de sadece Kambyo Mevzuatı içerisinde 1567 Sayılı Türk Parasını Kıymetini Koruma Hakkındaki Kanun ve bu kanuna bağlı olarak 32 sayılı Karar ve buna bağlı olarak çıkarılan tebliğ ve yönetmeliklerde akreditiften bahsedilmiştir. O zaman akreditiflerden kaynaklanan taraflar arasındaki anlaşmazlıklar nasıl çözümlenecektir? Burada yapılacak şey, tarafların herhangi bir anlaşmazlık halinde MTO’nun akreditiflere ilişkin yeksenak kurallara atıf yapması gerekliliğidir. Bu kapsamda da dış ticaret sürecinde açılacak ve işleyecek uygun akreditiflerdeki tarafların farklı ülkelerden olmaları sebebiyle “*Devletlerarası Özel Hukuk Kurallarının uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Türkiye’de bu kuralların yasal dayanağı 2675 Sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuk Hakkındaki Kanun’dur. Bu kanunda yabancılarla olan ilişkilerde çıkacak uyuşmazlık yönünden yetki ve uygulanacak hukuk belirleyen bir düzenleme yapmıştır.*” (Kostakoğlu, 2010: 970). Dolayısıyla, “Devletler Özel Hukukunda geçerlilik şartı olarak şekil bakımından locus regit actum kuralı uygulanmaktadır. Bu kural bir hukuki muamelenin şekil bakımından yapıldığı yer kanununa bağlı olması anlamına gelir.” (Reisoğlu, 2009: 35).

Akreditiflerin kapsamı açısından eksik ya da yanlış bilinen diğer bir konu ise akreditiflerin sadece uluslararası ticari ilişkilerde kullanılacağı yargısıdır. “Akreditif, uluslararası ticarete olduğu gibi, yurtiçi ticarete de kullanılabilir. Ne var ki uygulamada ender rastlanmaktadır.” (Kostakoğlu, 2010: 965).

Sonuç olarak, akreditiflerin kapsamını, değişik ve benzer tarzdaki tanımlamaları inceledikten sonra öz bir tanım yapmak istersek; Akreditif, uluslararası özel bir kuruluş olan Milletlerarası Ticaret Odası tarafından düzenlen, Yeksenak kurallar dâhilinde, lehdar (genellikle ilk satıcı) ve amir (alıcı) arasında yapılan ticari ilişkide, ilgili amir bankanın ve bazı durumlarda diğer bankanın da amir bankanın teyidine ilaveten lehtara, lehtarın akreditif metnindeki belgeleri ilgili banka veya bankalara vermesi ve dış görünüşleri itibariyle bankalar tarafından uygun bulunması halinde, akreditif bedelini ödemeyi yükümlenen bankanın ödemeyi gerçekleştirmesine olanak sağlayan özel hukuksal sistemdir, diyebiliriz.

4. 500 SAYILI KURALDAN 600 SAYILI KURALA GEÇİŞ:

MTO tarafından düzenlenen Akreditiflere ilişkin Yeksenak kurallardan son versiyon olan UCP 600'a geçiş sürecinin gerekçelerini incelemeden önce bir önceki versiyon olan UCP 500 geçiş koşullarını incelemenin, süreci bütünüyle görmek açısından önemli olduğu kanaatindeyiz.

“ Dünya çapında kullanılmakta olan, akreditiflere ilişkin ICC kuralları, yani UCP 500'ün 1993 versiyonunun önsözünde “ hızla gelişen teknoloji ve gelişen haberleşme olanaklarına tanık olduğumuz dünyamızda ticaretin kolaylaştırılmasına yönelik ICC kurallarının zaman zaman gözden geçirilmesi kaçınılmazdır” ifadesi yer alıyordu. Gerçekten UCP'yi hazırlayanlar ticarete uç veren gelişmeleri her zaman ilgiyle izleyip dikkate almışlardır. 1974 revizyonu kısmen konteyner ve kombine taşımacılığındaki değişimler nedeniyle yapılmış. 1983 revizyonu da taşımacılık ve haberleşme alanlarındaki yeni teknik standartlara yanıt vermiş bulunmaktadır. 1993'te ise UCP 500, baskı ve bilgisayar sistemleriyle üretilen belgeleri, görüntüleme ile elde edilen imzaları ve elektronik haberleşme yöntemlerini dikkate almıştır.” (ICC, 2002: 3). Ayrıca ICC, UCP 500 kapsamında ilk defa mevcut bir düzenleme olan UCP 500'ü revize etmeden güncelleme çalışmasını UCP yayınlandıktan sonra yürürlüğe koymuştur. Bunu ise 2002 yılındaki güncelleme çalışmasının önsözünde şöyle ifade etmiştir. “Şimdi, UCP 500'ün yürürlüğe girmesinden sekiz yıl sonra ICC, piyasadaki gelişmeleri bir kez daha öncelikle saptamış ve belgelerin elektronik ortamda ibrazını ele alan ve UCP'ye ek bir yayın ortaya koymuştur. Elektronik İbraz için UCP 500'e Ek Yayın (veya kısaca e UCP) adındaki bu yeni Ek, elektronik belgelerin henüz geniş çapta kullanılmadığını kabul etmekle birlikte piyasada gittikçe gelişen bir paya sahip olduklarını saptamıştır. Bu nedenle onları da kapsayan yeni kurallar dizisine ihtiyaç duymuştur. ICC ilk kez olarak UCP'ye bir ek yayımlamaktadır. Bu Ek'in kuralların tam bir revizyonundan ziyade bir güncelleştirme olduğunun bilinmesi önem arz etmektedir.” (ICC, 2002: 3). UCP tarihinde ilk defa revize yapılmadan, güncelleştirme çalışmalarının yapılmasında önce ICC yetkilileri neden UCP 500'e geçilmek üzere çalışmalara başladıklarını ise şöyle ifade etmektedirler; “Bu gözden geçirme, taşımacılık sanayiindeki yeni gelişmelere ve yeni teknolojik uygulamalara cevap vermek için

gerekli görülüyordu. Aynı zamanda Kurallar'ın işleyişini iyileştirme amacı da güdüliyordu. Bazı çalışmalar Akreditifler altında ibraz edilen belgelerin yaklaşık % 50'sinin rezervler nedeniyle geri çevrildiğini gösteriyordu. Bu durum Akreditif etkinliğini azaltmakta ve işlemin tarafları üzerinde mali yönden sarsıcı bir etki yapabilmektedir. Maliyet artabilmekte ve ithalatçı, ihracatçı ve bankaların kâr marjları düşebilmektedir. Akreditifleri konu alan davalardaki belirgin artış da büyük bir endişe kaynağı olmuştur.” (ICC, 2002: 11). Ayrıca 1994 yılında dört adet durum notu yayımlanmış ve UCP 500 kapsamında değerlendirilmesi kararı alınmıştır.

Şimdi asıl konumuz olan UCP 600'a geçiş koşullarını değerlendirirsek gene UCP 600'ün kendi özel metni içerisindeki gerekçelere bakmakta fayda vardır. “Önceki revizyonlarda olduğu gibi genel hedef bankacılık, taşımacılık ve sigortacılık alanlarındaki gelişmelerin dikkate alınmasına yönelik bulunuyordu. Ayrıca uyumsuz uygulama ve yorumlamalara yol açabilecek ifadelerin çıkarılması için UCP'de kullanılan dil ve biçimin gözden geçirilmesi gerekiyordu.” (ICC, 2007: 21).Aslında UCP 600'a geçiş sürecini zorunlu kılan en önemli koşullardan bir tanesi, kullanılan akreditiflerin çoğunun dünya ölçeğinde rezervlerle karşılaşması ve süreçteki etkinliğini yitirmesidir. “ Revizyon çalışmalarının başladığı sırada dünya çapında yapılan birkaç araştırma akreditifler altında ibraz edilen belgelerin takriben % 70'nin rezervler nedeniyle ilk ibrazda geri çevrildiğini gösteriyordu. Bu durum akreditifin bir ödeme aracı olarak görülmesini olumsuz bir şekilde etkilemiş ve halen etkilemekte olup sorunun üzerine gidilmediği takdirde akreditifin uluslararası ticarete tanınmış bir ödeme aracı olarak piyasadaki payını sürdürmesinde veya artırmasında ciddi sorunlar yaşanabileceğini göstermektedir. Bankaların rezervli ibrazlarda rezerv komisyonu almaya başlamaları, bilhassa ileri sürülen rezervlerin kuşkulu ve yersiz bulunduğu durumlarda konunun önemini artırmıştır. UCP 500'ün yürürlükte bulunduğu süre içinde dava konusu yapılan anlaşmazlıkların sayısında artış gözlenmekle birlikte ICC'in Akreditiflere İlişkin Anlaşmazlıkların Çözümü için Birlikçilik Hizmet Kuralları 'nın (DOCDEX) Ekim 1997'de yayımlanması (Mart 2002'de revize edilmiştir.)altmıştan fazla vakanın karara bağlanmasıyla sonuçlanmıştır.” (ICC, 2007: 21). Dikkat edilirse UCP 500 revizyon gerekçesinde, akreditiflerdeki rezervli işlemlerin toplamda % 50'ye ulaşması yer almaktadır.UCP 500yürürlüğe girdiği ve yürürlükte kaldığı

14 yıl süresince, toplamda gerçekleşen rezervli akreditiflerin oranı % 70'e ulaşmış ve haksız rezervler ortaya çıkmıştır. Son versiyon olan UCP 600'un revize edilmesindeki gerekçenin de aynı olması, hatta toplamda gerçekleşen rezervli işlem oranının daha da artması ayrıca manidardır. Bu süreçteki rezervlerin oransal dağılımlarının çok yüksek olmasına bağlı olarak, yeni revizyon için neden bu kadar geç kaldığının cevabının verilmemesi de ayrıca tartışılması gereken başka bir konudur.

5. UCP 500 ve UCP 600 MUKAYESELİ ANALİZİ

Burada yapılan birinci değişiklik, UCP 500 içerisinde yer alan 49 madde, UCP 600 kapsamında 39 maddeye indirilmesi şeklinde olmuştur. (Buradaki süreç, bazı maddelerin kaldırılması ve bazı maddelerin ise birleştirilmesi ile gerçekleşmiştir.) Dolayısı ile karşılıklı analiz yaparken bazı maddelerin kaldırılması iki versiyonu madde madde karşılaştırmamızı engellediği için UCP 600' de yeni getirilen veya eski versiyonda kaldırılan kuralların genel bir karşılaştırılması yapılacaktır. Ayrıca bu başlık altında yapacağımız çalışma UCP 600 kapsamında maddelerin sırasına göre ve en fazla göze çarpan değişiklikler üzerinden yapılacaktır.

İkinci en önemli değişiklik ise UCP'in sistematik yapısının değiştirilmesidir. UCP 500 kapsamında ana başlık ve bu ana başlık altındaki maddeler ifade edilirken, UCP 600 kapsamında ise her bir madde kendi içerisinde ana başlık olarak değerlendirilmiştir. Tablo 2'de UCP 500 sistematigi, tablo 3'de ise UCP 600 sistematigi belirtilmiştir.

Tablo 2. UCP 500'ün Sistematik Yapısı

ANA BAŞLIK	MADDE	KONU
A. Genel Hükümler ve Tanımlar	1	Uygulama Alanı
	2	Akreditifin Anlamı
	3	Sözleşmeler Karşısında Akreditifler
	4	Mallar/Hizmetler/Yapılan İşler Karşısına Belgeler
	5	Akreditiflerin Açılmasına ve Değiştirilmesine İlişkin Talimat

B. Akreditiflerin Biçimi ve İhbarı	6	Dönülebilir / Dönülemez Akreditifler
	7	İhbar Bankasının Yükümlüğü
	8	Bir Akreditifin Hükümsüz Kılınması
	9	Amir Bankaların ve Teyit Bankalarının Yükümlülüğü
	10	Akreditifin Tipleri
	11	Tel Haberleşmesi ile Açılan Akreditifler ve Ön İhbarlı Akreditifler
	12	Tam ve Açık Olmayan Talimat
C. Yükümlülükler ve Sorumluluklar	13	Belgelerin İncelenmesine İlişkin Standart
	14	Akreditif Şartlarına Uymayan (Çelişkili/ Rezervli) Belgeler ve Bildiride Bulunma
	15	Belgelerin Geçerliliğine İlişkin Sorumluluk Alınmaması
	16	Mesajların Çekilmesine İlişkin Sorumluluk Alınmaması
	17	Mücbir Sebep
	18	Talimat Verilen Tarafın Eylemine İlişkin Sorumluluk Alınmaması
	19	Bankalar Arasındaki Rambursman Düzenlemeleri
D. Belgeler	20	Belgeleri Düzenleyenlere İlişkin Belirsizlik
	21	Belgelerin Düzenleyicilerinin veya İçeriklerinin Belirtilmemesi
	22	Akreditifin Açılış Tarihi Karşısında Belgelerin Düzenlenme Tarihi
	23	Deniz/ Okyanus Konşimentosu
	24	Ciro Edilemez Denizyolu Taşıma Senedi
	25	Charter Party Konşimentosu
	26	Çok Şekilli (Multimodal) Taşımaya İlişkin Taşıma Belgesi
	27	Havayolu Taşıma Belgesi
	28	Karayolu, Demiryolu veya Karasal Suyolu Taşıma Belgeleri
	29	Kurye ve Posta Makbuzları
	30	Navlun Komisyoncuları (FreightForwarders) Tarafından Düzenlenen Taşıma Belgeleri
	31	“Güverte Üzerinde”, “Yükletenin Tartı ve Sayımına Göredir”, Gönderenin İsmi
	32	Temiz Taşıma Belgeleri
	33	Navlunu Ödenecek/ Ödenmiş Taşıma Belgeleri
	34	Sigorta Belgeleri
	35	Sigorta Kapsamının Tipi
	36	Tüm Riskler ve Sigorta Kapsamı
	37	Ticari Faturalar
	38	Diğer Belgeler

E. Çeşitli Hükümler	39	Akreditif Tutarına, Miktarına ve Birim Fiyatına İlişkin İzinler
	40	Kısmi Sevkiyat ve Kısmi Kullanımlar
	41	Parti Parti Sevkiyat ve Kullanımlar
	42	Akreditif Vadesi ve Vesaikin İbraz Yeri
	43	Vade Bitimine İlişkin Sınırlama
	44	Vade Bitim Tarihinin Uzatılması
	45	İbraz Saatleri
	46	Sevk Tarihlerine İlişkin Genel İfadeler
	47	Sevkiyat Sürelerine İlişkin Tarih Terimleri
F. Devredilebilir Akreditif	48	Devredilebilir Akreditif
G. Akreditiften Doğan Paraların Temlik Edilmesi	49	Akreditiften Doğan Paraların Temlik Edilmesi

Tablo 2’de görüldüğü gibi UCP 500 yedi ana başlık altında (*1.Genel Hükümler ve Tanımlar 2. Akreditifin Biçim ve İhbarı 3. Yükümlülükler ve Sorumluluklar 4.Belgeler 5.Çeşitli Hükümler 6.Devredilebilir Akreditif 7. Akreditiften Doğan Paraların Temlik Edilmesi*) 49 maddeden oluşmaktadır.

Tablo 3. UCP 600’ün Sistematik Yapısı

MADDE	KONU
1	UCP’nin Uygulanması
2	Tanımlar
3	Yorumlar
4	Sözleşmeler Karşısında Akreditifler
5	Mallar, Hizmetler veya Yapılan İşler Karşısında Belgeler
6	Kullanım Yöntemi, Vade Tarihi ve İbrahim Yeri
7	Amir Bankanın Yükümlülüğü
8	Teyit Bankasının Yükümlülüğü
9	Akreditiflerin ve Değişikliklerin İhbar Edilmesi
10	Değişiklikler
11	Telekomünikasyon Aracılığı İle Gönderilen, Ön İhbarı Yapılan Akreditifler ve Değişiklikler
12	Görevlendirme
13	Bankalar Arası Rambursman Düzenlemeleri
14	Belgelerin İncelenmesine İlişkin Standart
15	Uygun İbrahim
16	Rezervli /Uygun Olmayan Belgeler, Rezerv Kaldırma ve Bildiri
17	Orijinal Belgeler ve Kopyalar
18	Ticari Fatura
19	En az İki Farklı Taşıma Şekli Kapsayan Taşıma Belgesi
20	Konşimento
21	Ciro Edilemez Denizyolu Taşıma Senedi
22	Charter Party Konşimento
23	Havayolu Taşıma Belgesi
24	Karayolu, Demiryolu veya Karasal Suyolu Taşıma Belgeleri
25	Kurye Alındısı, Posta Alındısı veya Postalama Sertifikası
26	“Güverte Üzerinde”, Yükletenin Tartı, Sayım ve İçerik” Beyanı ve Navluna Ek Masraflar
27	Temiz Taşıma Belgesi
28	Sigorta Belgesi Kapsamı ve Tutarı
29	Vade Tarihinin veya İbrahimın Son Gününün Uzatılması
30	Akreditif Tutarında, Mal Miktarında ve Birim Fiyatlarında Tolerans
31	Kısmi Kullanımlar veya Kısmi Yüklemeler
32	Kısımlar / Partiler Halinde Kullanımlar veya Yüklemeler
33	İbrahim Saatleri
34	Belgelerin Geçerliliğine İlişkin Sorumluluk Üstlenilmesi
35	Mesajların İletilmesine ve Çeviriye İlişkin Sorumluluk Üstlenilmesi
36	Mücbir Sebep
37	Talimat Verilen Tarafın Eylemleri İçin Sorumluluk Üstlenilmemesi
38	Devredilebilir Akreditifler
39	Akreditiften Oluşacak Fonların Temliki

Tablo 3’de UCP 600’ün sistematik yapısına baktığımızda ise UCP 500’den farklı olarak ana başlıkların kaldırıldığını ve her bir maddenin kendinden bağımsız ama sistematik bir devam sürecinde oluşturulduğunu ve toplamda 39 maddeden oluştuğunu görmekteyiz.

Üçüncü önemli değişiklik ise UCP 500 kapsamında 49 maddeden ayrı olarak ama yine UCP 500 içerisinde yer alan ve akreditif kapsamında ibraz edilen belgelerin orijinal olup olmadığının belirlenmesi, aynı zamanda da bu kapsamdaki düzenlemelerin netleştirilmesi amacıyla oluşturulan dört adet durum notudur. Bu durum notları “UCP 500’e İlişkin Bazı Konulardaki Yanlış Yorumların Düzeltilmesi İçin ICC Durum Notları” başlığında altındaki dört adet durum notu⁶ olarak ifade edilmiştir. Dolayısı ile UCP 600 kapsamında bu dört adet durum notu kaldırılmış ve UCP 600 md.17⁷ içerisine özetlenerek alınmıştır.

Bir diğer önemli değişiklik ise UCP 600 kapsamında mevcut kuralların ve bu kurallar içerisindeki maddelerin istenildikleri takdirde biri veya bir kaçının kapsam dışı bırakılmasına olanak veren yapısıdır. Bu kural UCP 600 madde 1’de “UCP’nin Uygulanması” başlığı altında son cümlesinde şöyle ifade edilmiştir. “ Bu kurallar akreditif şartıyla açıkça değiştirilmedikleri veya uygulama dışı bırakılmadıkları sürece akreditifin bütün tarafları için bağlayıcıdır”. (ICC: 2007, 27). Önemli bir değişiklik olan bu yapı akreditif çalışmalarının tarafların istedikleri takdirde daha esnek yapıya getirmelerine olanak sağlarken akreditif bilgisi yeterli

⁶ Bu dört adet durum notlarından

Birinci durum notu;UCP 500, 9. maddenin (d) bendinin (iii) fıkrası ile ilgili açıklama getirirken,

İkinci durum notu; 10. Maddenin (b) bendi (ii) fıkrası ile

Üçüncü durum notu; 13. Maddenin (c) fıkrası,

Dördüncü durum notu ise; 23.24.25.26.27.28.29 ve 30. Maddelerle ilgili açıklık getirmiştir.

⁷Madde 17.*Orijinal Belgeler ve Kopyalar*

- a. Akreditife ibrazı şart koşulan her bir belgenin en az bir adet aslı(orijinali) ibraz edilmelidir
- b. Belgenin bizzat kendisi orijinal olmadığını belirtmediği sürece bir banka belgeyi düzenleyen orijinal görünümlü bir imzasını, işaretini, kaşesini veya etiketini taşıyan herhangi bir belgeyi orijinal belge olarak işleme alacaktır.
- c. Bir belge aksinin belirtmediği sürece bir banka,
  - i. Belgeyi düzenleyen eliyle yazılmış, daktilo edilmiş, delgilenmiş veya kaşelenmiş gözüken veya
  - ii. Belgeyi düzenleyen orijinal kırtasiyesi kullanılarak düzenlendiği gözüken veya
  - iii. Belgedeki orijinal kaydının ibraz edilen belgeye özgü olmadığı gözükmeyen sürece orijinal olduğunu belirten,
 Bir belgeyi de orijinal kabul edecektir
- d. Bir akreditifte belgelerin kopyalarının ibrazı istendiği takdirde orijinallerinin veya kopyaların ibrazına izin verilir.
- e. Bir akreditifte “ in duplicate”, “in twofold”, veya “in twocopies “ gibi terimler kullanılarak birden fazla nüshalı belgelerin ibrazı istenmediği takdirde bu şart, bizzat belgenin kendisi aksini belirtmediği sürece en az bir orijinal ve kalan sayıdaki nüshaların kopya olarak ibrazı yerine getirilmiş olacaktır.

olamayan tarafın diğer bir tarafın kötü niyetine açık hale getirebilmektedir.

Bir diğer önemli değişiklik, UCP 600'de; tanımlarla ilgili olarak madde 2 ve yorumlarla ilgili olarak da madde 3'deki değişiklikler göze çarpmaktadır. 2. maddede tanımların⁸ hepsi bir arada toplanmış ve sistematik bir yapı oluşturulmuştur. Ayrıca yeni kavramlarda bu kapsam içerisinde 2. maddede açıklanmıştır. Ayrıca önceki versiyonlarda olmayan yeni kavramların tanımı da 2. madde içerisinde yapılmıştır. Bu kavramların en önemlileri ise Honour (İbrazın karşılanması) ve Presenter (ibraz eden) olarak karşımıza çıkmaktadır. Honour (İbraz Karşılanması)UCP 600'de şöyle ifade edilmiştir;

“ *Honour (İbrazın Karşılanması)*,

a. *Akreditif belgelerin ibrazı üzerine ödeme yöntemiyle kullanımda (availablebysightpayment) ise ibrazda ödeme yapmak,*

b. *Akreditif vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda (availablebydeferredpayment) ise vadeli ödeme yükümlülüğüne girmek ve ödeme vadesinde ödeme yapmak,*

c. *Akreditif poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda (availablebyacceptance) ise lehdar tarafından çekilen poliçeyi kabul etmek ve poliçenin ödeme vadesinde ödeme yapmak,*

*Anlamına gelir.” (ICC, 2007: 29).*Presenter kavramının tanımı ise ; “*ibrazı yapan bir lehdar, banka veya diğer taraf anlamına gelir.” (ICC 2007: 29)* şeklinde ifade edilmiştir. 2. Madde içinde aynı zamanda Negotiation (İştiria) kavramına önceki versiyona göre daha geniş bir açıklama getirilmiştir. Bu kapsamda İştiria; “ *Uygun bir ibraz altında poliçelerin (görevli bankadan başka bir banka üzerine çekilen poliçelerin) ve/veya belgelerin, görevli bankanın ramburse edilmesi gereken banka iş gününde veya daha önce görevli banka tarafından lehtara avans ödeme yapılarak veya avans ödeme yapılacağı kabul edilerek satın alınması anlamına gelir.” (ICC, 2007: 29).*

⁸Advising Bank (ihbar bankası), Applicant (Amir), BankingDay(Banka günü), Beneficiary (Lehtar), Complying Presentation(Uygun İbraz), Confirmation (Teyit), Confirming Bank (Teyit Bankası), Credit (Akreditif), Issuing Bank (Amir Banka), Negotiation (İştiria), Nominated Bank (Görevli Banka), Presentation(İbraz) vb.

3. madde, yukarıda da belirtildiği gibi yorumlamalar ile ilgili düzenlemeleri kapsamakta ve UCP 500’de ifade edilen ama net bir şekilde anlaşılmayan ve farklı yorumlar çıkarılacak konuların detaylı açıklamalarına yer vermiştir. Bu maddenin diğer bir özelliği ise UCP 500 md 6’da ifade edilen dönülebilir ve dönülemez akreditiflerden, dönülebilir akreditifin kaldırıldığını UCP 600 3. Maddede şöyle ifade etmektedir; “Bir akreditifin dönülemez (irrevocable) olduğu belirtilmese dahi o akreditif dönülemezdir.”(ICC, 2007: 29).Dolayısıyla UCP 600’daki en önemli değişikliklerden birisi dönülebilir akreditifin kaldırılmasıdır. Yine madde 3’de belirtilen bir diğer değişiklik ise farklı ülkelerde yer alan bankaların şubeleriyle ilgili değişikliktir. UCP 500 kapsamında; herhangi bir bankanın eğer başka bir ülkede bir şubesi varsa “başka banka” (another bank) olarak ifade edilirken, UCP 600 kapsamında ise bu ifade “ayrı banka” (seperate bank) olarak ifade edilmiştir.“Bir bankanın farklı ülkelerdeki şubeleri ayrı bankalar olarak dikkate alınır.” (ICC, 2007: 31) ifadesi ile artık farklı ülkelerdeki bankaların şubelerinin ayrı bir banka olarak kabul edileceği net bir şekilde belirtilmiştir.

Diğer bir değişiklik ise tavsiye niteliğini taşımaktadır. Madde 4’de “Sözleşmeler Karşısında Akreditifler” başlığının (b) bendinde; “Amir, akreditifle ilişkili sözleşmenin kopyalarını, proforma faturayı ve buna benzer belgeleri akreditifin ayrılmaz bir parçası olarak akreditife dahil etmek için herhangi bir girişimde bulunduğu takdirde amir bankanın amiri, bundan vazgeçirmeye çalışması gerekir.” (ICC, 2007: 33)Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere amirin, proforma fatura veya sözleşme kapsamında akreditifin bir şartı olarak ayrılmaz bir parçası olması yönündeki taleplerin ilgili amir banka tarafından kabul edilmemesi yönünde tavsiyede bulunmakta ve mümkün olduğu sürece bu talepleri engellemeleri gerektiğini ifade etmektedir.

UCP 500 madde 4’de yer alan “ Mallar/Hizmetler/Yapılan İşler Karşısında Belgeler”⁹ başlığında, belgeler üzerinde işlem yapma yetkisi

---

⁹ Akreditif işlemlerinde tüm ilgili taraflar belgelerin ilgili olabileceği mal, hizmet ve/veya diğer yapılan işleri değil belgeleri göz önünde bulundurarak (belgeler üzerinden) işlem yaparlar.

tüm taraflara verilirken, UCP 600 kapsamında madde 5’de¹⁰ bu yetkiler sadece bankalara bırakılmıştır.

Bir diğer önemli değişiklik amir bankaların yükümlülüğü ile ilgilidir. UCP 500 madde 9’da, Amir ve Teyit bankaların yükümlülükleri tek bir madde altında açıklanırken, UCP 600 madde 7’de, amir bankanın yükümlülüğü, madde 8’de ise teyit bankanın yükümlülüğü ayrı olarak açıklanmıştır. Dolayısı ile hem amir bankanın hem de teyit bankasının taahhütlerinin birbirinden ayrı ve bağımsız olduğunun altı çizilmiştir. Ayrıca UCP 600’ün 7. maddesinde amir bankanın lehdara ve görevli bankaya olan taahhütlerinin birbirinden ayrı ve bağımsız olduğu belirtilirken madde 8’de ise bu sefer teyit bankasının teyit vermesinden kaynaklanan lehdar ve görevli bankaya olan taahhütlerinin birbirinden ayrı ve bağımsız olduğunun altı çizilmiştir.

UCP 600 kapsamında getirilen bir diğer yenilik ise akreditif açılışından sonra gerçekleşen herhangi bir değişikliğin lehdar tarafından kabul edilmesi, eğer kabul edilmez ise değişikliğin gerçekleşmeyeceğini ifade eden 10. Maddenin (c) bendidir. “*Asıl akreditif (veya evvelce kabul edilmiş değişiklikleri içeren bir akreditifin) şartları, bir değişikliği ihbar eden bankaya lehtarın bu değişikliği kabul ettiğini bildirmesine kadar lehtar için yürürlükte kalacaktır. Lehtarın bir değişikliği kabul veya reddettiğine ilişkin bildiri vermesi gerekir. Lehtar böyle bir bildiri vermediği takdirde akreditife ve henüz kabul edilmemiş herhangi bir değişikliğe uygun bir ibraz lehtarın o değişikliği kabul etmiş olduğuna ilişkin bildiri sayılacaktır. Akreditif o an itibarıyla değiştirilmiş olacaktır.*” (ICC, 2007: 43). Buradaki maddeyi dikkatli incelerseniz; akreditife ilişkin değişikliği kabul ettiğini bildirmemesi durumunda ancak bankaya lehdarca ibraz edilen belgelerin değişikliğe uygun olması halinde lehdar tarafından değişikliğin kabul edildiği ifade edilmiştir. Zaten aynı maddenin (f) bendinde ise durum şu şekilde netliğe kavuşturulmuştur. “Bir değişiklikte yer alan ve belirli bir süre içinde lehtarca reddedilmediği takdirde o değişikliğin yürürlüğe gireceğine ilişkin bir şart dikkate alınmayacaktır.” (ICC,2007: 43)

UCP 600 kapsamında getirilen bir diğer yenilik ise; vadeli veya kabul kredili akreditiflerde (poliçe kabul etmekle görevlendirilen bankaların)

---

¹⁰Bankalar belgelerin ilişkili olabileceği malları, hizmetleri veya yapılan işleri değil, belgeleri göz önünde bulundurarak (belgeler üzerinden) işlem yaparlar.

iştiraya yetkili kılınmasa bile amir bankadan yetki almadan vadesinden önce akreditifi veya poliçeleri satın alarak önceden ödeme yapmasına veya lehtara yine vadesinden önce ön ödeme yapabileceğinin altının çizilmiş olmasıdır. Bu durum madde 12 (b) bendinde şöyle ifade edilmiştir. “Bir poliçe kabul etmesi veya vadeli ödeme yükümlülüğü altına girmesi için bir bankayı görevlendirmekle, amir banka o görevli bankanın kabul ettiği bir poliçeyi veya girdiği vadeli ödeme yükümlülüğünü satın alması veya ön ödeme yapması için o görevli bankayı yetkili kılar.” (ICC, 2007: 45)

UCP 600 değişikliklerden birisi de UCP 500’de belgelerin incelenmesi ile ilgili olarak 7 bankacılık günü olarak ifade edilen makul süre kavramı kaldırılmış ve UCP 600’de bu gün net olarak 5 bankacılık günü olarak ifade edilmiştir. Nitekim 14. Madde (b) bendinde şöyle ifade edilmiştir. “*Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa teyit bankası ve amir bankalardan her biri ibrazın uygunluğunu belirlemek için ibraz gününü izleyen azami beş banka iş gününe sahip olacaktır. İbraz tarihinde veya ertesinde herhangi bir vade tarihinin veya ibraz için son günün gelmiş olması bu süreyi kısaltmaz veya etkilemez.*” (ICC, 2007: 47)

UCP 600’de getirilen önemli değişikliklerden bir tanesi de ibrazı gereken belgeler üzerinde amir veya lehtara ait adres bilgilerinin ülke aynı olmak kaydıyla akreditif metindeki adresten farklı olabileceğini ve bu farklılığın rezerv konusu oluşturmayacağını belirtmiş olmasıdır. Bu durum 14. Madde (j) bendinde şöyle ifade edilmektedir. “*İbrazı şart koşulan herhangi bir belgede lehtar ve amir adreslerinin gösterilmesi halinde bu adreslerin akreditifte belirtilen adreslerle veya ibrazı şart koşulan diğer herhangi bir belgedeki adreslerle aynı olması gerekmez; fakat akreditifte yer alan ilgili adreslerdeki aynı ülke içinde olmalıdır. Lehtarın veya amirin adreslerinin bir parçası olarak belirtilen iletişim kurmaya yönelik ayrıntılar (telefaks, telefon, e posta ve benzerleri) dikkate alınmayacaktır. Bununla beraber, amirin adresi ve iletişim kurma ayrıntıları 19, 20, 21, 22, 23, 24 veya 25. Maddeye tabi bir taşıma belgesinde alıcıya (Consignee) veya ihbar tarafına (Notify) ait ayrıntıların parçası olarak gösterildiğinde o adres ve iletişim kurma ayrıntıları akreditifte belirtildiği gibi olmalıdır.*” (ICC, 2007: 49).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Akreditiflere ilişkin yapılan önceki revizyonlarda olduğu gibi UCP 600 revizyonunun gerekçeleri arasında da gerek bankacılık gerekse taşımacılık ve sigortacılık alanlarında meydana gelen gelişmeler göz önünde bulundurulmuştur. Ama asıl önemlisi UCP 600'ün metninde belirtildiği gibi dünya ölçeğinde akreditif çalışmalarında gerçekleşen % 70'lik oranda rezerv oluşması UCP 500'nin revize edilmesini mecburi hale getirmiştir.

UCP 600 özellikle çağın koşullarına uyma ve uygulamadaki eksikliklerin giderilmesi anlamında birçok yenilik getirmiştir. Aynı zamanda UCP 600 kendi içerisindeki bazı maddeler ile oldukça esnek bir hale getirilmeye çalışılmış, böylelikle uygulamaya yönelik katı kurallar daha yumuşatılmaya çalışılmıştır.

Her ne kadar kendi içerisindeki yeniliklerle; UCP 600 birçok sorunu çözmüş, bazı maddeler, esneklik getirmesi için koymuş ve bu esnek yapılar akreditiflerin dünya ölçeğinde standart bir şekilde uygulanabilmesini tehlikeye sokmuştur. Özellikle birinci madde ile akreditifin istenilen maddelerin arzu edildiği takdirde değiştirilebileceği hatta kaldırılabilirliği konusundaki hükmü özellikle akreditif süreçlerine hâkim ve detaylara vakıf (kötü niyetli dış ticaretçilerin) akreditif - dış ticaret ve dokümantasyon bilgileri açısından zayıf olan dış ticaret firmalarına sıkıntı yaratabileceklerini belirtebiliriz. Ayrıca bu maddeler üzerinde çok oynandığı takdirde standartlaşma çalışmalarına fazlasıyla zarar vereceği düşüncesindeyiz. Dolayısıyla bir sonraki versiyon çalışmalarında en azından iptal edilecek ve değiştirilecek maddelerin belirlenip standardı bozma tehlikesi olan maddelerin değiştirilemeyeceği gibi yeni kurallar belirlenmesinin sonraki süreçlerde standardı koruma anlamında daha sağlıklı olacağı ifade edilebilir.

KAYNAKÇA

Doğan Vahit: **Uluslararası Ticarete Ödeme Aracı Olarak Akreditif**, Yetkin Yayınları, Ankara 2003.

Durukanoğlu Nihayet: **Dış Ticaret Dünyası Örnek Olay ve Tablolar**, 2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul Kasım 2008.

Ekşi Nuray: **Milletlerarası Ticaret Hukuku**, Beta Yayınları, İstanbul, Mart 2010.

International Chamber of Commerce. (2002) UCP 500: Yayın No: 500/2 (Çev. ICC Türkiye), Ankara

International Chamber of Commerce (2007) UCP 600: Yayın No: 600 (Çev. ICC Türkiye) Ankara

Kostakoğlu Cengiz: **Banka Kredileri Tüketici ve Konut Kredileri İle Kredi Kartlarından Doğan Uyuşmazlıklar Akreditif**, 6. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, Ocak 2010.

Reisoğlu Seza: **Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Akreditif**, Ankara, Temmuz 2009.

Özalp Abdurrahman: **Dış Ticarete Yeni Kurallar UCP 600'ın Kullanılması ve Akreditif**, Türkmen Kitabevi, İstanbul 2007.

Utku Utkulu, Aydemir İsmail (Editörler): **Türkiye'de Dış Ticaret İşlemleri ve Uygulaması Teoriden Pratiğe**, 3. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, Ekim 2010.

Yılmaz Mutlu, Özken Ahmet: **İhracat Anlamak ve Yönetmek İçin Bilmeniz Gereken Her Şey**, Optimist Yayınları, İstanbul, Ocak 2011.

Yılmaz Mutlu, Özken Ahmet: **Dış Ticarete Giriş**, Gazi Kitabevi, Ankara, Ocak 2012.